

Státní okresní archiv Domažlice se sídlem v Horšovském Týně

223101010

Inventář

Archivní pomůcka č. 578

NAD č. 452

Značka archivního souboru: AO Úsilov

Archiv obce Úsilov

1920-1945 (1951)

Zpracoval: Mgr. Lucie Kokaislová

Horšovský Týn 2024

I. Dějiny původce archivního souboru	3
Obecní úřad Úsilov (Úsilov, Domažlice, Česko : 1850-1945)	3
Místní národní výbor Úsilov (Úsilov, Domažlice, Česko : 1945-1975)	6
II. Dějiny archivního souboru	14
III. Archivní charakteristika archivního souboru	14
IV. Tematický popis a obsah archivního souboru	15
V. Záznam o uspořádání archivního souboru a sestavení archivní pomůcky	15
Příloha: Seznam použitých zkratk	17
Jednotky popisu	18
Obec a její správa	18
Domovské právo	18
Všeobecná správní činnost	18
Organizace činnosti obecní samosprávy	18
Spisová služba	18
Správa obecního majetku	19
Jednotlivé části obecního pozemku	19
Rozpočtové hospodaření obce	19
Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek	19
Zdravotní a veterinární záležitosti	19
Záležitosti dohledu nad veřejnou mravností	19
Stavební a požární záležitosti	20
Působení obce ve veřejném zájmu	20
Chudinství a sociální péče	20
Školství	20
Církevní záležitosti	20
Spolupůsobení ve státních, všeobecně správních a b...	20
Vojenské záležitosti	21
Daňové a katastrální záležitosti	21
Rejstřík korporativní	22

I. Dějiny původce archivního souboru

Obecní úřad Úsilov (Úsilov, Domažlice, Česko : 1850-1945)

CAM: 114142

úřad obecní a přenesené státní správy

Užití jména: úřední, čeština

Variantní označení: Obecní úřad Ousilov, užití: úřední, čeština

Vznik, vznik zřízením/založením: 1850

předchůdce: Úsilov (obec : Úsilov, Domažlice, Česko : působnost od 1379-1850)

Poznámka ke vzniku: Císařský patent č. 170/1849 říšského zákoníku (ř. z.), provizorní zákon obecní = tzv. Stadionovo prozatímní obecní zřízení.

Zánik, zánik zrušením/změnou: 1945

nástupce: Místní národní výbor Úsilov (Úsilov, Domažlice, Česko : 1945-1975)

Poznámka k zániku: Ústavní dekret prezidenta republiky č. 18/1944 Úředního věstníku československého, o národních výborech a prozatímním Národním shromáždění.

Vztahy:

sídlo: Úsilov (Domažlice, Česko)

geografická působnost: Úsilov (Domažlice, Česko)

Dějiny

Obecní úřad Úsilov vznikl jako úřad obecní samosprávy a přenesené státní správy na základě tzv. Stadionova prozatímního obecního zřízení (č. 170/1849 ř. z.). Obecní samospráva zavedená touto normou nahradila v někdejších poddanských vesnicích dosavadního představitele vrchnostenské správy, kterým byl rychtář. Nejnižší správní jednotkou v zemi se staly obce. Každé sídliště se muselo stát buď obcí, nebo součástí obce jako tzv. osada. Obec Úsilov spadala do soudního okresu Kdyně a roku 1869 je uváděna jako součást politického okresu Domažlice.

Další podobu fungování obecní samosprávy ovlivnilo obecní zřízení a volební řád z roku 1864 (zákon č. 7/1864 z. z. č.) vydané na základě říšského rámcového zákona obecního č. 18/1862 ř. z. Působnost obcí se dělila na samostatnou (dle dosavadního názvosloví zavedeného tzv. Stadionovým prozatímním obecním zřízením – císařským patentem č. 170/1849 ř. z., čl. II a § 71, „působnost přirozená“), do které patřily například svobodné volby obecních zástupců, hospodaření s obecním majetkem, a přenesenou, kam náležely všeobecná vnitřní správa, záležitosti vojenské, berní či soudní.

Po vzniku Československé republiky proběhla další úprava obecní samosprávy prostřednictvím zákona č. 75/1919 Sb., o řádu volení v obcích (později novelizován zákony č. 163/1920 Sb., kterým se mění § 3 zákona č. 75/1919 Sb. (řádu volení do obcí); č. 253/1922 Sb., kterým se mění řád volení v obcích; č. 122/1933 Sb., o změnách řádu volení v obcích; a č. 58/1935 Sb., kterým se mění a doplňují řády volení do poslanecké sněmovny, senátu, zemských a okresních zastupitelstev a do obcí), a dále zákona č. 76/1919 Sb., novela k obecním zřízením. Obecní volby se konaly podle zásad všeobecného, rovného, přímého a tajného volebního práva. Dosavadní proporcionální volební cenzus, ve kterém byla váha hlasu určena množstvím v obci zaplacených přímých daní, byl zrušen. Volby probíhaly na základě vázaných kandidátních listin a dle zásad poměrného zastoupení.

Dle sčítání obyvatel a domů v průběhu let 1880–1930 docházelo od roku 1880 k postupnému poklesu obyvatel z 321 na 209 v roce 1930. V případě počtu obytných budov ve stejném období dochází ke kolísání jejich počtu. Nejvíce domů je evidováno roku 1880 a 1890, kdy je uváděno 44 domů. Nejméně obydlí (38 domů) bylo v obci roku 1921.

Po ukončení druhé světové války převzal správu obce Místní národní výbor Úsilov.

Vnitřní struktury korporace

Hlavním orgánem obecní správy byl nejdříve obecní výbor, který ze svého středu volil obecní představenstvo složené z obecního představeného (starosty) a alespoň dvou radních. Členové představenstva byli považováni za součást výboru. Dále výbor mohl volit obecní komise, které měly poradní funkci a dohlížely a kontrolovaly obecní podniky (císařský patent č. 170/1849 ř. z., §§ 27, 58, 92, 93; zákon č. 7/1864 z. z. č., část I, §§ 13, 15 a 41).

Od roku 1919 se hlavním orgánem obecní správy stalo obecní zastupitelstvo (dříve obecní výbor), které ze svého středu volilo obecní radu (dříve obecní představenstvo) tvořenou starostou, náměstkem či dvěma náměstkami starosty a radními. Počet členů rady, počítaje v to i starostu a náměstka/náměstkou, byl nyní stanoven na 1/3 počtu členů zastupitelstva (zákon č. 75/1919 Sb., § 9, předposlední odstavec, § 60). Zastupitelstvo rovněž volilo obecní komise, přičemž komise finanční a komise letopisecká byly nyní ze zákona povinné (zákon č. 76/1919 Sb., § 14; resp. zákon č. 80/1920 Sb., § 2).

Zjištění starostové obecního úřadu:

Václav Vinter? (1911–1919)

František Bušek (1919–1927)

Tomáš Majer (1930–1943)

Kohout (1944)

Komise obecního úřadu:

stavební komise;

finanční komise;

letopisecká komise.

Zaměstnanci obecního úřadu:

posel;

ponocný;

sluha;

pokladník;

ohledatel dobytka.

Funkce korporace

Evidence obecních příslušníků, společníků a přespolních, vystavování domovských listů;

organizace voleb obecního zastupitelstva, sestavování voličských seznamů;

vedení zápisů ze zasedání obecních orgánů a dalších dokladů organizační povahy;

vedení účetní agendy;

hospodaření podle rozpočtových pravidel, sledování výsledků rozpočtového hospodaření;

evidence a údržba obecního majetku movitého i nemovitého;

stavba a údržba obecních komunikací;

boj proti epidemiím;

spolupráce při organizaci očkování;

dohled nad vnitřním pořádkem a bezpečností;

dohled nad veřejnou mravností;

péče o chudé, potlačování žebroty;

péče o zajištění škol;

organizace povolávání branců a záložníků na cvičení a při mobilizaci;

spolupůsobení při ubytování vojska a organizaci vojenských přípravek;

podíl na vybírání daně pozemkové, domovní, živnostenské i daně z příjmu a na vybírání přírůžek;

provádění soupisu hospodářských zvířat;

účast na akcích k ochraně rostlin proti škůdcům, chorobám a plevelům.

Normy - konstitutivní

Císařský patent č. 170/1849 říšského zákoníku (dále ř. z.), provizorní zákon obecní (tzv. Stadionovo prozatímní obecní zřízení).

Guberniální dekret č. 86/1849 českého zemského zákoníku (dále z. z. č.), návod, jak se má zavést obecní zřízení (prováděcí předpis, mj. se vzorovými formuláři některých obecních písemností).

Výnos ministerstva vnitra č. 440/1849 ř. z., kterým se nařizuje, aby politické úřady okamžitě zastavily provádění prozatímního obecního zřízení a vyčkaly na ustavení nových politických úřadů (v realizaci prozatímního obecního zřízení mají pokračovat až nově

založené okresní úřady).

Vyhláška českého zemského místodržitele č. 51/1850 z. z. č., poučení o obecním zřízení.

Nařízení ministra vnitra č. 116/1850 ř. z., kterým se vydávají některá vysvětlení a podrobnější ustanovení k prozatímnímu obecnímu zřízení.

Nařízení ministra vnitra č. 127/1850 ř. z., kterým se prozatímně stanoví census k nabytí sousedského práva v obcích.

Nařízení ministra spravedlnosti č. 256/1850 ř. z., kterým se po dohodě s ministrem vnitra vydává poučení pro obecní představené o svěřených jim soudních úředních řízeních.

Nařízení ministra vnitra č. 46/1854 ř. z., o setrvání dosavadních obecních zastupitelstev až do nabytí účinnosti nového obecního zákona.

Císařský patent č. 58/1859 ř. z., nové obecní zřízení (v platnost vstoupila pouze ustanovení o domovském právu).

Nařízení státního ministerstva č. 261/1860 ř. z., o provedení nových voleb do obecních zastupitelstev (vyhlášení obecních voleb po pádu neoabsolutismu).

Zákon č. 18/1862 ř. z., kterým se nastiňují základní ustanovení o úpravě obecní správy.

Zákon č. 7/1864 z. z. č., obecní zřízení pro království České a volební řád v obcích pro království České.

Zákon č. 20/1864 z. z. č., kterým se zavádí nový stavební řád platný pro království České (obsahuje povinnosti a pravomoci obecních orgánů - § 71, § 82nn).

Oznámení Českého zemského místodržitelství č. 21/1864 z. z. č., o několika tiskových chybách v novém obecním zřízení.

Oznámení Českého zemského místodržitelství č. 16/1866 z. z. č., o opravě § 87 nového obecního zřízení v českém textu.

Zákon č. 31/1868 z. z. č., kterým se mění § 1 volebního řádu v obcích království Českého.

Zákon č. 39/1868 z. z. č., kterým se mění § 87 obecního zřízení pro království České.

Zákon č. 44/1869 z. z. č., kterým se mění § 15 volebního řádu v obcích království Českého, vydaného dne 16. dubna 1864.

Zákon č. 45/1869 z. z. č., kterým se mění § 10 obecního zřízení.

Zákon č. 24/1873 z. z. č., kterým se zplnomocňují obce k zavedení daně ze psů.

Zákon č. 46/1874 z. z. č., kterým se přidává dodatek k § 89 obecního zřízení.

Zákon č. 87/1874 z. z. č., kterým se mění §§ 3 a 94 obecního zřízení ze dne 16. dubna 1864 (o rozloučení a sloučení obcí; seznam obcí, jejichž rozloučení či sloučení bylo povoleno, zveřejní se v zemském zákoníku).

Zákon č. 88/1874 z. z. č., kterým se mění zákon č. 39/1868 z. z. č., přesněji řečeno poslední odstavec § 87 obecního zřízení.

Zákon č. 74/1880 z. z. č., jímž se vysvětlují a z části mění některá ustanovení obecního zřízení a volebního řádu v obcích č. 7/1864 z. z. č., a také zákona o okresním zastupitelstvu č. 27/1864 z. z. č., které se týkají započtení státních přírážek k přímým daním.

Zákon č. 5/1889 z. z. č., kterým se vydává stavební řád pro království České, s výjimkou obcí, pro které platí stavební řád č. 40/1886 z. z. č. (obsahuje povinnosti a pravomoci obcí).

Zákon č. 10/1889 z. z. č., týkající se povolování poplatků za výslovné přijetí do svazku domovského.

Zákon č. 28/1889 z. z. č., kterým se mění §§ 42 a 87 obecního zřízení, přesněji řečeno zákon č. 39/1868 z. z. č. a zákon č. 88/1874 z. z. č.

Zákon č. 59/1893 z. z. č., kterým se mění § 3 obecního zřízení ze dne 16. dubna 1864, změněný zákonem č. 87/1874 z. z. č., a § 4 téhož obecního zřízení.

Zákon č. 60/1893 z. z. č., kterým se zrušuje zákon č. 46/1874 z. z. č. a připojuje se dodatek k § 89 obecního zřízení ze dne 16. dubna 1864.

Zákon č. 43/1896 z. z. č., kterým se vkládá nový odstavec do § 89 obecního zřízení ze dne 16. dubna 1864 a do čl. I zákona z č. 60/1893 z. z. č.

Zákon č. 40/1897 z. z. č., kterým pozbývá platnosti § 85 a mění se ustanovení §§ 2 a 97 obecního zřízení pro království České č. 7/1864 z. z. č.

Zákon č. 97/1899 z. z. č., kterým se mění § 89 obecního zřízení pro království České č. 7/1864 z. z. č. i dodatky k tomuto ustanovení vydané.

Zákon č. 12/1901 z. z. č., kterým se mění § 87 obecního zřízení pro království České č. 7/1864 z. z. č.

Zákon č. 75/1919 Sb., kterým se vydává volební řád v obcích republiky Československé.

Zákon č. 76/1919 Sb., kterým se mění a doplňují některá ustanovení dosavadních obecních zřízení a městských statutů v Československé republice (Novela k obecním zřízením).

Zákon č. 80/1920 Sb., o pamětních knihách obecních (povinnost obcí založit a vést pamětní knihu obecní a k založení a vedení pamětní knihy zřídit komisi).

Zákon č. 163/1920 Sb., kterým se mění § 3 zákona č. 75/1919 Sb. (řádu volení do obcí).

Zákon č. 304/1920 Sb., kterým se zrušují ustanovení obecních zřízení a městských statutů

o právu měšťanském.

Vládní nařízení č. 211/1921 Sb., kterým se provádí zákon o pamětních knihách obecních. Zákon č. 329/1921 Sb., o přechodné úpravě finančního hospodářství obcí a měst s právem municipálním (tzv. I. finanční novela).

Nařízení vlády č. 143/1922 Sb., k provedení zákona č. 329/1921 Sb., o přechodné úpravě finančního hospodářství obcí a měst s právem municipálním.

Zákon č. 253/1922 Sb., kterým se mění řád volení v obcích.

Zákon č. 77/1927 Sb., o nové úpravě finančního hospodářství svazků územní samosprávy (tzv. II. finanční novela, která mj. upravovala obecní přírážky k přímým daním a finanční přiděly obcím).

Vládní nařízení č. 157/1927 Sb., kterým se provádí zákon č. 77/1927 Sb.

Vyhláška ministra vnitra v dohodě s ministrem financí č. 170/1930 Sb., o aktuálním znění zákona o nové úpravě finančního hospodářství svazků územní samosprávy (tj. č. 77/1927 Sb.), po změnách podle zákona č. 169/1930 Sb. (tzv. III. finanční novely).

Vládní nařízení č. 169/1932 Sb., o pamětních knihách obecních.

Zákon č. 122/1933 Sb., změna volebního řádu v obcích (mj. prodloužení volebního období ze čtyř na šest let - čl. I., § 10; volbu starosty obce potvrzuje u obcí, jež jsou sídlem okresního úřadu, ministerstvo vnitra, u ostatních obcí zemský úřad - čl. I., § 63).

Vyhláška ministra vnitra č. 123/1933 Sb., z 15. 7. 1933, o úplném znění zákona, kterým se vydává volební řád v obcích republiky Československé (č. 75/1919 Sb.).

Zákon č. 58/1935 Sb., kterým se mění a doplňují řády volení do poslanecké sněmovny, senátu, zemských a okresních zastupitelstev a do obcí.

Zákon č. 69/1935 Sb., o finančních opatřeních v oboru územní samosprávy (tzv. IV. finanční novela, která obsahovala úpravu zákonů č. 77/1927 Sb. /tzv. II. finanční novely/ a č. 169/1930 Sb. /tzv. III. finanční novely/).

Vládní nařízení č. 17/1939 Sb. II, o obecních (obvodních) tajemnících.

Ústavní dekret prezidenta republiky č. 18/1944 Úředního věstníku československého, o národních výborech a prozatímním Národním shromáždění (republikováno v příloze vyhlášky ministerstva vnitra č. 43/1945 Sb.).

Vládní nařízení č. 4/1945 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů.

Zdroje informací

Státní okresní archiv Domažlice se sídlem v Horšovském Týně, Archiv obce Úsilov.

Historický lexikon obcí České republiky 1869–2005. I. díl, Počet obyvatel a domů podle obcí a částí obcí v letech 1869–2001 podle správního rozdělení České republiky k 1. 1. 2005. Praha: Český statistický úřad, 2006.

Historický lexikon obcí České republiky 1869–2005. II. díl, Abecední přehled obcí a částí obcí v letech 1869–2005. Praha: Český statistický úřad, 2006.

HLEDÍKOVÁ, Zdeňka – JANÁK, Jan – DOBEŠ, Jan. Dějiny správy v českých zemích: od počátků státu po současnost. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005.

KLIMENT, Josef. Obecní zřízení v Čechách, na Moravě a ve Slezsku: obec a její organizace, hospodářství, finance, policie, úřednictvo, knihovny, obecní volby, domovské věci, chudinství, zdravotnictví, katastr, lesy, spořitelny, zemská a okresní správa: autentické texty předpisů, výklad, judikatura nejvyšších soudů a nejdůležitější formuláře. V Praze: Právnické knihkupectví a nakladatelství V. Linhart, 1936.

MARTÍNEK, Zdeněk. Archiv obce: příspěvek k vymezení a charakteristice archivního fondu. Archivní časopis, 1999, roč. 49, zvláštní příloha.

MARTÍNEK, Zdeněk – POKORNÝ, Radek – ŠULC, Ivo. Metodika k archivnímu zpracování fondů typu "archiv obce". Praha: odbor archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra ČR, 2018 (Sborník archivních prací. Ročník LXVIII, supplementum č. 1/2018).

PROFOUS, Antonín – SVOBODA, Jan. Místní jména v Čechách: jejich vznik, původní význam a změny. Díl IV., S–Ž. Praha: Nakladatelství Československé akademie věd, 1957.

Místní národní výbor Úsilov (Úsilov, Domažlice, Česko : 1945-1975)

CAM: 114141

úřad místní lidové správy a přenesené státní správy

Užití jména: úřední, čeština

Variantní označení: MNV Úsilov, užití: zkratka/akronym, čeština

Vznik, vznik zřízením/založením: 1945

předchůdce: Obecní úřad Úsilov (Úsilov, Domažlice, Česko : 1850-1945)

Poznámka ke vzniku: Ústavní dekret prezidenta republiky o národních výborech a prozatímním Národním shromáždění č. 18/1944 Úředního věstníku československého ze dne 4. prosince 1944.

Zánik, zánik zrušením/změnou: 31. 12. 1975

nástupce: Místní národní výbor Černíkov (Černíkov, Černíkov, Klatovy, Česko : 1945-1990)

Poznámka k zániku: Usnesením 22. plenárního zasedání Okresního národního výboru Domažlice ze dne 16. prosince 1975 došlo ke sloučení Místního národního výboru Úsilov s Místním národním výborem Černíkov.

Vztahy:

sídlo: Úsilov (Domažlice, Česko)

geografická působnost: Úsilov (Domažlice, Česko)

geografická působnost: Vílov (Černíkov, Klatovy, Česko), od: 20.5.1957, do: 31.12.1975

geografická působnost: Nevděk (Černíkov, Klatovy, Česko), od: 1.7.1960, do: 31.12.1975

geografická působnost: Slavíkovice (Černíkov, Klatovy, Česko), od: 1.7.1960, do: 31.12.1975

Dějiny

Po ukončení druhé světové války se správními orgány obcí staly místní národní výbory, které měly ve své činnosti spojit prvky státní správy a samosprávy. Jako prozatímní orgány veřejné správy ve všech oborech byly národní výbory definovány ústavním dekretem prezidenta republiky č. 18/1944 Úředního věstníku československého, o národních výborech a prozatímním Národním shromáždění, ze dne 4. prosince 1944.

Postavení místních národních výborů v obcích, způsob voleb do nich a výkon pravomoci stanovilo vládní nařízení č. 4/1945 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů, dále vládní nařízení č. 44/1945 Sb., kterým se mění vládní nařízení č. 4/1945 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů, a vyhláška ministra vnitra č. 45/1945 Sb., o úplném znění vládního nařízení o volbě a pravomoci národních výborů.

Na základě vládního nařízení č. 14/1950 Sb., o organizaci místních národních výborů, § 18, byl podle počtu obyvatel v obci zařazen Místní národní výbor Úsilov mezi místní národní výbory I. kategorie (v obcích do 600 obyvatel).

Na základě zákona č. 13/1954 Sb., o národních výborech, § 2, odst. 4, a rozhodnutím Krajského národního výboru Plzeň přijatém na jeho zasedání dne 29. března 1957, došlo s účinností od 20. května 1957 ke sloučení Místního národního výboru Úsilov s Místním národním výborem Vílov ve společný Místní národní výbor Úsilov se sídlem v Úsilově. Podnětem k tomuto sloučení bylo usnesení Místního národního výboru Vílov z 22. února 1957, aby správa obce Vílova byla přičleněna k některé sousední obci. To bylo způsobeno zjištěním, že v této obci není možné získat kandidáty do zdejšího MNV před volbami do národních výborů, jež posléze proběhly 19. května 1957. I po tomto sloučení byl Vílovu status „obec“ ponechán. Správa obcí Úsilov a Vílov se vedla odděleně, pro každou z nich byl zvlášť sestavován samostatný plán rozvoje hospodářství a samostatný rozpočet.

V souvislosti s novým územně správním uspořádáním státu zavedeným v roce 1960 došlo k výrazným změnám ve vývoji národních výborů. Na ústavní zákon č. 35/1960 Sb., o změně ústavního zákona o volbách do Národního shromáždění a o volbách do Slovenské národní rady a ústavního zákona o národních výborech, navázal zákon č. 36/1960 Sb., o územním členění státu. Ten stanovil, že z tehdejšího hlediska společenských zájmů, zejména pro další rozvoj zemědělské výroby a hospodářské i kulturní výstavby obcí, je možné obce vytvořit, zrušit, sloučit nebo provést změny jejich území. V rámci této územní reorganizace došlo dne 1. července 1960 ke sloučení Místního národního výboru Úsilov s Místním národním výborem Slavíkovice ve společný Místní národní výbor Úsilov se sídlem v Úsilově. Místní národní výbor Slavíkovice tak zanikl. Rovněž i Slavíkovice byl po tomto sloučení ponechán status „obec“; její osadou byla tehdy i vesnička Nevděk.

Usnesením 22. plenárního zasedání ONV Domažlice byl dne 16. prosince 1975 vytvořen společný místní národní výbor pro obce Černíkov, Mezholezy, Rudoltice, Slavíkovice, Vílov a Úsilov se sídlem v Černíkově, a to s účinností od 1. ledna 1976. Místní národní výbor Úsilov tímto zanikl.

Vnitřní struktury korporace

V čele místního národního výboru (dále také MNV) stál předseda. Hlavním orgánem místního národního výboru bylo plénum, které rozhodovalo o nejdůležitějších záležitostech obce a volilo další orgány, jako např. komise. Plénum tvořili všichni členové místního národního výboru, od roku 1960 označováni jako „poslanci“ (zákon č. 39/1960 Sb., o volbách do národních výborů, platný a účinný od 11. dubna 1960). Členové (poslanci) MNV volili ze svého středu radu místního národního výboru, která vykonávala rozhodnutí pléna, ale sama měla určité rozhodovací pravomoci a řídila zaměstnance národního výboru. Členy rady byli vždy předseda MNV, jeho náměstek/místopředseda a od roku 1954 i tajemník (zákony č. 13/1954 Sb., § 20; č. 65/1960 Sb., § 27; č. 69/1967 Sb., § 49), který byl pomocným a výkonným orgánem předsedy. Komise místního národního výboru fungovaly jako poradní a kontrolní orgány, od roku 1960 pracovaly v jim svěřených úsecích i jako orgány výkonné s rozhodovací pravomocí (zákony č. 65/1960 Sb., § 31; č. 69/1967 Sb., § 54).

Na místních národních výborech mohli od roku 1945 působit rovněž referenti. Podle tehdejších právních norem to měli být členové rady, kterým byla svěřena správa určitého oboru působnosti MNV (referát). Rovněž stáli v čele výše uvedených komisí. Počet referátů (referentů) neměl překročit polovinu počtu členů rady, výjimku mohl povolit okresní národní výbor. Na místních národních výborech v obcích do 1000 obyvatel rozhodovalo o zřízení referátů plénum v případě potřeby, samotné referenty vybírala ze svého středu rada MNV (směrnice ministerstva vnitra č. 6/1945 Úředního listu Československé republiky /dále Ú. l./, bod 11; vyhláška ministra vnitra č. 966/1947 Ú. l. I. díl – nařizovací, § 7, § 8, odst. 4). Změnu přineslo vládní nařízení č. 14/1950 Sb., o organizaci místních národních výborů, platné a účinné od 8. března 1950. To určilo, že rada místního národního výboru se skládá z předsedy, jeho náměstka (náměstků) a z referentů. Tato norma již tedy neznala „prostého“ člena rady, který by nebyl referent, a zároveň jako referenti působili i předseda a náměstek MNV. Rovněž taxativně vymezila 11 referátů místních národních výborů (pozměněno vládním nařízením č. 121/1951 Sb., o změnách v referátech národních výborů), přičemž jednotliví členové rady (= referenti) na MNV I. – III. kategorie, kde byl jejich počet stanoven nižší než 11, mohli spravovat referátů více. Rada místního národního výboru mohla jednotlivé referenty pověřit, aby v jednotlivých případech rozhodovali nebo činili opatření jejím jménem. U místních národních výborů I. a II. kategorie však bylo toto pověření vázáno na souhlas nadřízeného okresního národního výboru (vládní nařízení č. 14/1950 Sb., § 11, odst. 1, §§ 13, 14, 22 a 23, odst. 1). V roce 1954 byl referentský systém zrušen zákonem č. 13/1954 Sb., o národních výborech.

Předsedové místního národního výboru:

Jaroslav Majer (1945)
Václav Vávra (1945)
Karel Polák (1945)
Josef Červený (1945–1946)
Karel Polák (1946–1947)
Václav Koutník (1947–1948)
Václav Valdman (1948)
Rudolf Menza (1948)
Josef Winter (1948–1950)
Václav Mlnářík (1950–1954)
Václav Koutník (1954–1961)
Václav Kubovec (1961–1971)
Josef Červený (1971–1975)

V roce 1945 se místopředsedou MNV stal Jan Hambek a dalšími členy místního národního výboru byli Jaroslav Svoboda, Václav Kubovec, Josef Mlnářík a Václav Hais.

V roce 1946, po změně složení Místního národního výboru Úsilov podle výsledku voleb do ústavodárného Národního shromáždění z 26. května 1946 zaznamenaného v obci, se místopředsedou MNV stal Josef Mlnářík, vyživovacím referentem Karel Jána, kulturním referentem byl Alois Valečka a finančním referentem Václav Valdman.

Od 1. ledna roku 1947 byl místopředsedou Karel Polák a dalšími členy místního národního výboru byli Alois Jakl, Václav Kubovec, Václav Mlnářík, Václav Šimánek, Václav Hais, František Mlnářík, Josef Červený, Jan Hambek a Josef Vitr.

V roce 1948 se v rámci poúnorových čistek usnesl Místní akční výbor Národní fronty v Úsilově na obměně zdejšího MNV. To způsobilo mimo jiné, že se jeho místopředsedou stal Václav Halada, kterého ještě též rok vystřídal Karel Polák. Dále se 1. členem rady stal

Josef Winter, 2. členem rady byl Václav Mlnářík a pokladníkem byl jmenován Václav Hais. Řadovými členy místního národního výboru byli Jan Hambek, Václav Kubovec, Václav Halada a Václav Šimánek.

Roku 1950 se místopředsedou MNV stal Josef Mlnářík. Finančním referentem byl Karel Jána, referentem školství a tělesné výchovy Alois Valečka a referentem pro vnitřní obchod a výživu Václav Valdman. Na základě vládního nařízení č. 14/1950 Sb., o organizaci místních národních výborů, §§ 19 a 20, se zvýšil tohoto roku počet členů Místního národního výboru Úsilov jako u MNV I. kategorie z 12 na 15 členů, rada včetně předsedy a místopředsedy byla pětičlenná.

Po volbách do národních výborů konaných dne 16. května 1954 se na ustavující schůzi nově zvoleného Místního národního výboru v Úsilově dne 25. května 1954 stal místopředsedou MNV Jan Hofmaister, předsedou zemědělské komise Josef Mlnářík, předsedou finanční komise Jaroslav Svoboda a předsedkyní kulturní komise Anna Poláková.

Po volbách do národních výborů, které proběhly 19. května 1957, se složení MNV Úsilov obměnilo. Na ustavující schůzi nově zvoleného místního národního výboru dne 29. května 1957 byla vytvořena tříčlenná rada ve složení předseda, tajemník a další člen rady, kterým se stal Jakub Votruba. V takovém případě měl celkový počet členů Místního národního výboru Úsilov činit 9 osob (zákon č. 10/1957 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o národních výborech, čl. I, bod 1, odst. 5 a bod 5, odst. 5 – pro MNV v obcích do 400 obyvatel, v obcích Úsilov a Vílov, které příslušely pod MNV Úsilov, žilo podle posledního sčítání lidu v roce 1950 celkem 235 osob).

Roku 1961, již po volbách do zastupitelských orgánů dne 12. června 1960, úřadovali na MNV Úsilov místopředseda Jaroslav Majer, předseda finanční komise František Raišl, předseda kulturní a školské komise Josef Singer, předseda zemědělské komise a komise pro výstavbu Václav Kubovec. Ve stejném složení pracoval místní národní výbor i po dalších volbách do zastupitelských orgánů, které proběhly 14. června 1964.

V novém složení vzešel Místní národní výbor Úsilov z voleb do zastupitelských orgánů konaných 26. a 27. listopadu 1971. Po nich se stal předsedou komise pro ochranu veřejného pořádku Arnošt Fuchs a předsedou finanční komise Jan Hambek.

Zjištěné komise místního národního výboru Úsilov:

Komise zvolené dne 1. října 1952 – zemědělská komise, finanční komise a školská komise. Na ustavující schůzi nově zvoleného MNV dne 25. května 1954 (po volbách z 16. května 1954) byly zřízeny – zemědělská komise, finanční komise a kulturní komise.

Na ustavující schůzi MNV dne 29. května 1957 (po volbách konaných 19. května 1957) byly zvoleny – zemědělská komise, kulturní a školská komise, finanční komise.

Komise zjištěné k roku 1961 (po volbách do zastupitelských orgánů dne 12. června 1960) – finanční komise, kulturní a školská komise, zemědělská komise, komise pro výstavbu. Tytéž komise pracovaly na MNV Úsilov i po volbách 14. června 1964.

Po volbách konaných 26. a 27. listopadu 1971 na místním národním výboru fungovaly – komise pro ochranu veřejného pořádku a finanční komise.

Tajemník místního národního výboru:

Rajthauser (1951–1954)

Jaroslav Majer (1954–1957)

Václav Pritzl (1957–1961)

Neumajer (1961–1967)

Jaroslav Jindra (1967–1976)

Funkce korporace

Dozor na stavební výrobu, která je podřízena národnímu výboru, a na výrobu některých stavebních hmot;

zajištění bytové a občanské výstavby;

péče o údržbu bytového fondu, jeho plné využití a přidělování bytů;

řízení výstavby obce a zlepšování jejího vzhledu;

průmyslová výroba místního významu, služby, opravy a údržba pro obyvatelstvo;

dozor na zásobování obyvatelstva;

rozvoj zásobování vodou;

rozvoj veřejné osobní i nákladní silniční dopravy a její účelné uspořádání;

správa místních komunikací;

rozvoj veřejného stravování;

rozvoj školství, kultury a vzdělání;

spolupráce s dobrovolnými společenskými organizacemi;

preventivní a léčebná zdravotní péče o obyvatelstvo a sociální zabezpečení pracujících;

spolupráce s jednotnými zemědělskými družstvy;

péče o životní prostředí a ochranu půdy, lesů, ovzduší a vodních toků;
zabezpečení práva na práci;
vytváření podmínek pro rozvoj tělesné výchovy a sportu;
přispívání k upevňování obranyschopnosti země;
konfiskace majetku Němců a kolaborantů;
konfiskace zemědělského majetku;
trestní provinění proti národní cti;
odsun německého obyvatelstva;
ustanovování národních správ;
evidence a náhrada válečných škod;
činnost a spolupůsobení při zajištění veřejné bezpečnosti a veřejného pořádku;
fungování jako ohlašovací orgán při hlášení obyvatelstva;
ověřování opisů (fotokopíí) listin a podpisů na listinách (od roku 1953);
výkon trestní pravomoci a stíhání přestupků vymezených právními normami;
spolupůsobení při odvodu branců;
spolupůsobení při zakládání jednotných zemědělských družstev, schvalování jejich plánů a při řízení jejich činnosti;
spolupůsobení při zajištění dodávkové povinnosti vztahující se na zemědělské výrobky;
pořádání zemědělských trhů;
činnost a spolupůsobení při zajištění státní osvětové péče;
činnost při občanské kontrole provozoven.

Normy - konstitutivní

Ústavní dekret prezidenta republiky č. 18/1944 Úředního věstníku československého, o národních výborech a prozatímním Národním shromáždění.

Vládní nařízení č. 4/1945 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů.

Směrnice ministerstva vnitra č. 6/1945 Úředního listu Československé republiky, pro národní výbory místní a okresní, schválené vládou republiky Československé dne 19. května 1945.

Vyhláška ministra vnitra č. 43/1945 Sb., o platnosti ústavního dekretu prezidenta republiky č. 18/1944 Úředního věstníku československého, o národních výborech a prozatímním Národním shromáždění.

Vládní nařízení č. 44/1945 Sb., kterým se mění vládní nařízení č. 4/1945 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů.

Vyhláška ministra vnitra č. 45/1945 Sb., o úplném znění vládního nařízení o volbě a pravomoci národních výborů.

Dekret prezidenta republiky č. 121/1945 Sb., o územní organizaci správy, vykonávané národními výbory.

Dekret prezidenta republiky č. 130/1945 Sb., o státní péči osvětové (zde o činnosti místních národních výborů při ustavení místních osvětových rad).

Vládní nařízení č. 120/1946 Sb., o obnovení národních výborů na podkladě výsledku voleb do ústavodárného Národního shromáždění.

Směrnice ministra vnitra č. 1401/1946 Úředního listu republiky Československé. I. díl - normativní (nařizovací), o obnovení národních výborů.

Směrnice ministra vnitra č. 1422/1946 Úředního listu republiky Československé. I. díl - normativní (nařizovací), o ustavení obnovených národních výborů a volbě jejich složek.

Směrnice ministra vnitra č. 1876/1946 Úředního listu republiky Československé. I. díl - normativní (nařizovací), o nastupování náhradníků národních výborů a doplňování jejich počtu.

Zákon č. 149/1947 Sb., o národní bezpečnosti (zde o součinnosti a právech místních národních výborů v této oblasti).

Vyhláška ministra vnitra č. 966/1947 Úředního listu republiky Československé. I. díl - nařizovací, kterou se vydává prozatímní organizační řád místních národních výborů.

Vyhláška ministra vnitra č. 975/1947 Úředního listu republiky Československé. I. díl - nařizovací, kterou se vydává prozatímní jednací řád pro místní národní výbory (místní správní komise) a jejich složky.

Vyhláška ministra vnitra č. 1143/1947 Úředního listu republiky Československé. I. díl - nařizovací, o mimořádných vyživovacích komisích národních výborů.

Vyhláška ministra vnitra č. 314/1948 Úředního listu republiky Československé. I. díl - nařizovací, o přechodné úpravě doplňování národních výborů.

Ústavní zákon č. 150/1948 Sb., Ústava Československé republiky.

Zákon č. 199/1948 Sb., o komunálních podnicích.

Vyhláška ministerstva vnitra č. 2503/1948 Úředního listu republiky Československé. I. díl - nařizovací, o reorganizaci mimořádných vyživovacích komisí národních výborů.

Zákon č. 213/1948 Sb., o úpravě některých poměrů na ochranu veřejných zájmů.

Zákon č. 280/1948 Sb., o krajském zřízení.

Zákon č. 286/1948 Sb., o národní bezpečnosti (zde o součinnosti a právech místních národních výborů v této oblasti).

Vládní nařízení č. 10/1949 Sb., kterým se provádí zákon o komunálních podnicích a vydává jejich statut (statut komunálních podniků).

Nařízení ministra financí č. 45/1949 Sb., o povinném zřízení šekových účtů místních národních výborů a o jejich povinném zapojení do šekové služby Poštovní spořitelny, národního podniku.

Zákon č. 52/1949 Sb., o hlášení obyvatelstva a o povolování pobytu cizincům (zde o místních národních výborech jako o ohlašovacích orgánech).

Vládní nařízení č. 72/1949 Sb., o újezdních tajemnicích.

Nařízení ministra zemědělství č. 75/1949 Sb., kterým se provádí zákon o jednotných zemědělských družstvech (zde o součinnosti místních národních výborů).

Vyhláška ministerstva vnitra č. 83/1949 Sb., o opravě tiskových chyb ve vládním nařízení č. 10/1949 Sb., kterým se provádí zákon o komunálních podnicích a vydává jejich statut (statut komunálních podniků).

Vládní nařízení č. 181/1949 Sb., o některých opatřeních k zjednodušení personálních poměrů ve veřejné správě.

Vládní nařízení č. 209/1949 Sb., jímž se provádí branný zákon (zde o součinnosti místních národních výborů).

Zákon č. 268/1949 Sb., o matrikách.

Zákon č. 279/1949 Sb., o finančním hospodaření národních výborů.

Vládní nařízení č. 14/1950 Sb., o organizaci místních národních výborů.

Vyhláška ministerstva vnitra č. 369/1950 Úředního listu republiky Československé. I. díl - nařizovací, o komisích pro zemědělskou výrobu a výkup, § 9 - právní normy o mimořádných vyživovacích komisích národních výborů jsou zrušeny.

Zákon č. 89/1950 Sb., o trestním řízení správním (trestní řád správní).

Výnos ministerstva vnitra č. 473/1950 Úředního listu republiky Československé. I. díl - nařizovací, kterým se vydává prováděcí předpis k § 90 trestního řádu správního o trestních komisích, část I, odst. 6.

Vládní nařízení č. 90/1950 Sb., o správě národního majetku národními výbory (zde o usnesení místního národního výboru, ke kterému je třeba souhlasu krajského národního výboru).

Vládní nařízení č. 101/1950 Sb., o zrušení osvětových rad a přenesení jejich působnosti na národní výbory, § 2 - působnost místních osvětových rad se přenáší na místní národní výbory.

Zákon č. 167/1950 Sb., o komunálních podnicích.

Vládní nařízení č. 35/1951 Sb., kterým se vyhláší Statut komunálních podniků.

Vládní nařízení č. 46/1951 Sb., o zrušení knihovních rad, § 2 - působnost knihovních rad se přenáší na místní národní výbory.

Vládní nařízení č. 78/1951 Sb., o trestní pravomoci místních národních výborů.

Vyhláška ministerstva vnitra č. 335/1951 Úředního listu republiky Československé. Díl I. - nařizovací, o výkonu trestní pravomoci místních národních výborů.

Zákon č. 105/1951 Sb., o správních poplatcích.

Vládní nařízení č. 119/1951 Sb., o tajemnicích místních národních výborů.

Vládní nařízení č. 121/1951 Sb., o změnách v referátech národních výborů.

Vládní nařízení č. 122/1951 Sb., o dalších přesunech působnosti a o jiných zjednodušeních veřejné správy.

Nařízení ministra financí č. 9/1952 Sb., kterým se vydávají sazebníky správních poplatků a podrobnější předpisy o těchto poplatcích.

Zákon č. 56/1952 Sb., o dodávkové povinnosti a o výkupu zemědělských výrobků (zde o součinnosti místních národních výborů).

Vládní nařízení č. 57/1952 Sb., kterým se provádí zákon o dodávkové povinnosti a o výkupu zemědělských výrobků (zde o součinnosti místních národních výborů).

Zákon č. 83/1952 Sb., o rozpočtech národních výborů.

Vládní nařízení č. 15/1953 Sb., o ověřování listin a podpisů na listinách národními výbory, § 1 - soudní a notářské ověření opisů (fotokopíí) listin a podpisů na listinách lze nahradit ověřením místního národního výboru.

Vládní nařízení č. 44/1953 Sb., o volném prodeji zemědělských výrobků a o zemědělských trzích, § 7 - národní výbory pořádají podle plánu stanoveného krajským národním výborem pravidelné zemědělské trhy.

Vládní nařízení č. 110/1953 Sb., o správě národního majetku rozpočtovými organizacemi.

Vládní nařízení č. 114/1953 Sb., o dodávkové povinnosti a o výkupu zemědělských výrobků (zde o působení místních národních výborů v této oblasti).

Ústavní zákon č. 12/1954 Sb., o národních výborech.

Zákon č. 13/1954 Sb., o národních výborech.

Zákon č. 14/1954 Sb., o volbách do národních výborů.

Vládní nařízení č. 23/1954 Sb., o organizaci výkonných orgánů národních výborů.
Zákon č. 10/1957 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o národních výborech.
Zákon č. 11/1957 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o volbách do národních výborů.
Vládní nařízení č. 64/1957 Sb., o místní bezpečnosti.
Vládní nařízení č. 65/1957 Sb., o trestní pravomoci místních národních výborů.
Zákon č. 76/1957 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o hlášení obyvatelstva a o povolování pobytu cizincům (zde o místních národních výborech jako o ohlašovacích orgánech).
Vládní nařízení č. 6/1958 Sb., o změnách působnosti v oboru občanské kontroly obchodu a provozoven.
Vládní nařízení č. 33/1958 Sb., o organizaci výkonných orgánů národních výborů.
Zákon č. 49/1959 Sb., o jednotných zemědělských družstvech (zde o součinnosti místních národních výborů při zakládání jednotných zemědělských družstev a o projednávání dlouhodobých plánů a celoročních výrobních plánů jednotného zemědělského družstva radou místního národního výboru).
Zákon č. 52/1959 Sb., o osvětové činnosti (osvětový zákon), § 4 - místní národní výbory schvalují jednotný plán osvětové činnosti v obvodu své územní působnosti.
Vládní nařízení č. 59/1959 Sb., o občanské kontrole obchodu a provozoven.
Ústavní zákon č. 35/1960 Sb., o změně ústavního zákona o volbách do Národního shromáždění a o volbách do Slovenské národní rady a ústavního zákona o národních výborech.
Zákon č. 36/1960 Sb., o územním členění státu.
Zákon č. 39/1960 Sb., o volbách do národních výborů.
Zákon č. 65/1960 Sb., o národních výborech.
Vládní nařízení č. 71/1960 Sb., o rozšíření pravomoci a odpovědnosti národních výborů a o uspořádání a činnosti jejich orgánů.
Ústavní zákon č. 100/1960 Sb., Ústava Československé socialistické republiky.
Vyhláška ministerstva zemědělství, lesního a vodního hospodářství č. 49/1961 Sb., kterou se vyhláší Vzorové stanovy jednotných zemědělských družstev (zde o součinnosti místních národních výborů při řízení činnosti jednotných zemědělských družstev).
Vyhláška ministerstva zemědělství, lesního a vodního hospodářství č. 50/1961 Sb., o vypracování vlastních stanov JZD, jejich schvalování a registraci (zde o součinnosti místních národních výborů).
Zákon č. 60/1961 Sb., o úkolech národních výborů při zajišťování socialistického pořádku.
Ústavní zákon č. 75/1963 Sb., o skončení volebního období Národního shromáždění, Slovenské národní rady a národních výborů.
Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině (zde mj. o působení místních národních výborů při uzavření manželství).
Zákon č. 34/1964 Sb., o volbách do Národního shromáždění a do národních výborů.
Zákon č. 69/1967 Sb., o národních výborech.
Vládní nařízení č. 9/1968 Sb., o zřizování odborů národních výborů.
Ústavní zákon č. 83/1968 Sb., o skončení volebního období národních výborů, Národního shromáždění a Slovenské národní rady.
Zákon č. 85/1968 Sb., kterým se mění zákon o komisích lidové kontroly a zákon o národních výborech.
Ústavní zákon č. 117/1969 Sb., o prodloužení volebního období národních výborů, národních rad a Federálního shromáždění, Nejvyššího soudu, krajských, okresních a vojenských soudů.
Ústavní zákon č. 43/1971 Sb., kterým se mění článek 86 Ústavy a článek 30 a 103 ústavního zákona o československé federaci.
Zákon České národní rady č. 54/1971 Sb., o volbách do národních výborů v České socialistické republice.
Zákon České národní rady č. 57/1971 Sb., kterým se mění zákon č. 69/1967 Sb., o národních výborech.
Usnesení předsednictva České národní rady č. 94/1971 Sb., o vyhlášení voleb do České národní rady a všeobecných voleb do národních výborů v České socialistické republice.
Nařízení vlády České socialistické republiky č. 135/1971 Sb., o zřizování odborů národních výborů.
Zákon č. 28/1972 Sb., o národních výborech (úplné znění, jak vyplývá s platností pro Českou socialistickou republiku z pozdějších zákonných změn a doplňků).

Zdroje informací

BARCUC, Antonín a kol. Metodika k archivnímu zpracování fondů typu "národní výbor". Praha: odbor archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra ČR, 2019 (Sborník archivních prací. Ročník LXIX, supplementum č. 1/2019).
Seznam obcí Československé socialistické republiky 1960: podle stavu ke dni 1. července

1960. V Praze: Statistické a evidenční vydavatelství tiskopisů Praha, 1960.
Statistický lexikon obcí ČSSR 1965: podle správního rozdělení 1. ledna 1965, sčítání lidu, domů a bytů 1. března 1961. V Praze: Statistické a evidenční vydavatelství tiskopisů Praha, 1966.

Odkaz na zdroje informací

BAUZOVÁ, Miroslava. Místní národní výbor Úsilov (1943) 1945–1975 (1978): inventář. inventare.cz: inventáře a katalogy Státního oblastního archivu v Plzni [online].: <https://inventare.cz/soap-do/ap0302>

Odkaz na zdroje informací

SVOBODOVÁ, Miloslava. Místní národní výbor Vílov (1940) 1945–1957: inventář. inventare.cz: inventáře a katalogy Státního oblastního archivu v Plzni [online].: <https://www.inventare.cz/soap-do/ap0294>

II. Dějiny archivního souboru

Dějiny jednotky popisu:

Místo původního uložení dokumentů u původce se nepodařilo dohledat, ale písemnosti obecního úřadu se nejspíše nacházely u jednotlivých starostů či pokladníků. Původce patrně neměl žádný spisový plán a archiválie na sobě nenesou stopy ukládacího systému.

Přímý zdroj akvizice:

Archiv obce Úsilov tvoří archiválie, které Okresní archiv Domažlice převzal 7. června 1955 (číslo přírůstku se nepodařilo dohledat) z Místního národního výboru Úsilov.

III. Archivní charakteristika archivního souboru

Způsob uspořádání:

Vzhledem k mezerovitému charakteru archivního fondu Archiv obce Úsilov lze předpokládat, že s největší pravděpodobností došlo před převzetím archiválií do archivu ke ztrátám.

Vzhledem k tomu, že původce neměl spisový plán, bylo pro uspořádání archiválií použito umělé pořádací schéma uvedené v příloze č. 2 metodického pokynu č. 1/2017. Jednotky popisu jsou rozděleny do sérií podle typu vykonávané agendy a ty jsou dále členěny na série nižších úrovní. Vzhledem ke stavu zachování archivního fondu a omezenému množství agendy obecního úřadu Úsilov došlo k mírným úpravám tohoto pořádacího schématu v podobě vyřazení sérií a nižších sérií, které nejsou v archivním fondu zastoupeny.

Při inventarizaci archivního fondu Místní národní výbor Úsilov (EL NAD 453) roku 2010 došlo k delimitaci pokladního deníku z let 1943–1945 a dvou hlavních knih z let 1942 a 1944–1945 do fondu Archiv obce Úsilov (EL NAD 452). Při generální inventuře v letech 2012–2013 došlo ke změně metráže přeměřením a upřesnění stavu zachování.

Časový rozsah nedatovaných archiválií byl na základě diplomatického rozboru stanoven odhadem a je uveden s hranatými závorkami – vymáhání léčebných výloh (kar 2/1, poř. č. 31) a vydání na obnovu kostela ve Slavíkovcích (kar 2/7, poř. č. 43). Během pořádání bylo zjištěno, že se datace archiválií neshoduje s časovým rozsahem uvedeným v Programu pro evidence archivu (PEvA), a proto došlo k jeho úpravě.

V průběhu pořádání archivního fondu nedošlo ke změně metráže a zůstala stejná (0,45 bm).

Budoucí přírůstky:

Nepředpokládají se.

Fyzický stav jednotky popisu a technické požadavky:

Chybějící desky: kniha domovských listů (ukn 1, poř. č. 4).

Thliny, přelomení: kniha zápisu ze zasedání obecního zastupitelstva (ukn 2, poř. č. 10).

Poškozený/chybějící hřbet: kniha zápisů ze zasedání obecního zastupitelstva (ukn 2, poř. č. 10), kniha zápisů ze zasedání obecního zastupitelstva, rady a finanční komise (ukn 3, poř. č. 11), kniha zápisů ze zasedání obecního zastupitelstva, rady, finanční komise, místního národního výboru a finanční komise (ukn 4, poř. č. 12), podací protokol (ppr 2, poř. č. 15).

Charakter poškození:

jiné; trhliny, přelomení

Pravidla zpracování:

Základní pravidla pro zpracování archiválií ver. 3.1. Vyšlo v Metodickém pokynu č. 4/2022 odboru archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra.

Metodický pokyn č. 4/2019 archivní správy k archivnímu zpracování účetních materiálů (č. j. MV-172323-1/AS-2019).

Metodický pokyn archivní správy č. 1/2017 k archivnímu zpracování fondu typu „Archiv obce“ (č. j. MV-35224-1/AS-2017).

Metodický pokyn ředitele SOA v Plzni pro zpracování archiválií a tvorbu archivních pomůcek č. j. SOAP/006-0767/2010 z 12. 3. 2010.

IV. Tematický popis a obsah archivního souboru

Tematický popis:

Archivní fond Archiv obce Úsilov poskytuje mezerovité informace k hospodářskému, politickému a správnímu vývoji obce.

Mezerovitě dochovaný archivní fond Archiv obce Úsilov obsahuje archiválie z let 1920–1951 vzniklé z činnosti Obecního úřadu Úsilov a Místního národního výboru Úsilov, který pokračoval ve vedení pokladního deníku (ukn 10, poř. č. 25), ohlašovací knihy o pobytu mužstva v záloze na trvalé dovolené (ukn 11, poř. č. 46) a úřední knihy zápisů ze zasedání obecního zastupitelstva, rady, finanční komise, a místního národního výboru a finanční komise (ukn 4, poř. č. 12).

V archivním fondu se nachází dva podací protokoly (ppr 1 a 2, poř. č. 14 a 15) zachycující správu dokumentů obcí v letech 1929–1940.

Otázce finančního hospodaření obce v letech 1924–1949 se věnují hlavní knihy (ukn 5–8, poř. č. 20–23), dva pokladní deníky (ukn 9 a 10, poř. č. 24 a 25), které doplňují rozpočty obce pro roky 1925–1944 (kar 1/4, poř. č. 27), účetní závěrky obce za roky 1932–1943 (kar 1/5, poř. č. 28) a složka s archiváliemi zaznamenávajícími hospodaření obce (kar 1/3, poř. č. 26).

Činnost obecní samosprávy dokumentují knihy s ukládacími jednotkami ukn 2–4 (poř. č. 10–11), které obsahují zápisy ze zasedání obecního zastupitelstva, rady, finanční komise, místního národního výboru a finanční komise.

Jazyk archivního souboru (v evidenci NAD):

čeština

Počet zpřístupněných evidenčních jednotek:

Evidenční jednotka	Počet	Datace
úřední knihy	11	1921–1945 (1951)
podací protokoly	2	11.1929–7.8.1940
kartony	2	1920–1945

V. Záznam o uspořádání archivního souboru a sestavení archivní pomůcky

Informace o zpracování:

Archivní fond nejdříve pořádal Matěj Šlais (1956) a po něm jej roku 1995 znovu uspořádala PhDr. Ludmila Růženecká. Výsledkem pořádání nebyla archivní pomůcka.

Archivní fond Archiv obce Úsilov uspořádala a prostřednictvím softwarové aplikace ELZA (Elektronické zpracování archiválií) archivní pomůcku sestavila Mgr. Lucie Kokaislová ve Státním okresním archivu Domažlice se sídlem v Horšovském Týně v roce 2024.

Prameny a literatura:

viz zdroje informací v I. kapitole

Zpracovatel jednotky popisu: Kokaislová, Lucie, Mgr. (působnost od 2018-)

Datum popisu: 7. února 2024

Seznam použitých zkratk

AO	archiv obce
AS	archivní správa
bm	běžný metr
č. j.	číslo jednací
ELZA	elektronické zpracování archiválií
kar	karton
MNV	místní národní výbor
NAD	Národní archivní dědictví
PEvA	Program pro Evidenci Archivu
poř. č.	pořadové číslo
ppr	podací protokol
ř. z.	říšský zákoník
SOA	státní oblastní archiv
SOkA	státní okresní archiv
ukn	úřední kniha
z. z. č.	zemský zákoník český

Úrov.	Označení Obsah	Poř. č.	Ukládací číslo Datace
	223101010/452	1	
	Archiv obce Úsilov		
1	1	2	
	Obec a její správa		
2	1/1	3	
	Domovské právo		
3	1/1/1	4	ukn 1
	Kniha domovských listů fyzický stav jednotky popisu a technické požadavky: chybí přední deska charakter poškození: jiné		1922-1944
3	1/1/2	5	
	Evidenční kniha cizích příslušníků úřední kniha: 1 spojeno s: Místní národní výbor Úsilov, Kniha cizích příslušníků (1943) 1945-1952, K 15		1943-1945
3	1/1/3	6	
	Kniha vydaných domovských listů úřední kniha: 1 spojeno s: Místní národní výbor Úsilov, Kniha vydaných domovských listů, (1944) 1945-1948 K, 16		1944-1945
3	1/1/4	7	kar 1/1
	Domovské listy		1920-1942
2	1/2	8	
	Všeobecná správní činnost		
3	1/2/1	9	
	Organizace činnosti obecní samosprávy		
4	1/2/1/1	10	ukn 2
	Kniha zápisů ze zasedání obecního zastupitelstva fyzický stav jednotky popisu a technické požadavky: chybí hřbet charakter poškození: trhliny, přelomení		8. 10. 1922 - 22. 1. 1929
4	1/2/1/2	11	ukn 3
	Kniha zápisů ze zasedání obecního zastupitelstva, rady a finanční komise (28. ledna 1929 - 22. prosince 1933) fyzický stav jednotky popisu a technické požadavky: poškozený hřbet charakter poškození: jiné		28. 1. 1929 - 22. 12. 1933
4	1/2/1/3	12	ukn 4
	Kniha zápisů ze zasedání obecního zastupitelstva, rady, finanční komise (3. ledna 1934 - 8. července 1943) a místního národního výboru, finanční komise (2. července 1945 - 27. prosince 1946) fyzický stav jednotky popisu a technické požadavky: poškozený hřbet charakter poškození: jiné		2.7.1934-1945 (27.12.1946)
3	1/2/2	13	
	Spisová služba		
4	1/2/2/1	14	ppr 1
	Podací protokol listopad 1929 (č. j. 281) - 28. června 1935 (č. j. 180)		listopad 1929 - 28. 6. 1935

Úrov.	Označení Obsah	Poř. č.	Ukládací číslo Datace
4	1/2/2//2 Podací protokol 5. srpna 1935 (č. j. 221) – 7. srpna 1940 fyzický stav jednotky popisu a technické požadavky: poškozený hřbet charakter poškození: jiné	15	ppr 2 5. 8. 1935 – 7. 8. 1940
1	2 Správa obecního majetku	16	
2	2/1 Jednotlivé části obecního pozemku	17	
3	2/1//1 Obecní pozemky (dražební protokol, smlouva o nájem obecních pozemků)	18	kar 1/2 1938
2	2/2 Rozpočtové hospodaření obce	19	
3	2/2//1 Hlavní kniha	20	ukn 5 1932–1936
3	2/2//2 Hlavní kniha	21	ukn 6 1937–1941, 1943
3	2/2//3 Hlavní kniha	22	ukn 7 1942
3	2/2//4 Hlavní kniha	23	ukn 8 1944–1945
3	2/2//5 Pokladní deník	24	ukn 9 1924–1942
3	2/2//6 Pokladní deník	25	ukn 10 1943–1945 (1949)
3	2/2//7 Hospodaření obce (vyhlášky, zpráva o přehledce hospodářství obce v letech 1934–1938, hospodářská rozvaha obce za rok 1945)	26	kar 1/3 1937–1945
3	2/2//8 Rozpočty obce (pro roky 1925–1944)	27	kar 1/4 1925–1944
3	2/2//9 Účetní závěrky obce (pro roky 1932–1943)	28	kar 1/5 1933–1943
1	3 Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek	29	
2	3/1 Zdravotní a veterinární záležitosti	30	
3	3/1//1 Vymáhání léčebných výloh	31	kar 2/1 [1938]
2	3/2	32	

Záležitosti dohledu nad veřejnou mravností

3	3/2//1	33	kar 2/2
	Trestní záležitosti (trestní listy, objevování podezřelých osob)		1924–1944

2	3/3	34	
---	-----	----	--

Stavební a požární záležitosti

3	3/3//1	35	kar 2/3
	Obytné a hospodářské stavby		1923–1945

tematický popis jednotky popisu: Dochované stavební plány:

Bureš Václav čp. 44;
Červený Josef čp. 9;
Dvořák Václav čp. 8;
Dvořák Václav čp. [8];
Hais Václav čp. 44;
Hampek Jan stodola čp. 21;
Jakl Alois čp. 29;
Anna Koutníková, Koutník Jakub čp. 10;
Koutník Václav čp. 10;
Kubovec čp. ?;
Kubovec Václav čp. 15;
Mlnářík František čp. 18;
Nejedlý Václav čp. 12;
Pritzl Ondřej čp. 1;
Sláma Matěj čp. 7;
Svoboda Tomáš čp. ?;
Svoboda Tomáš čp. 28
Úterský Václav čp. ?;
Vrba Jakub čp. 34;
Winter (Vintr) Alois čp. 24;
Waldman Josef čp. 5.

3	3/3//2	36	kar 2/4
	Rozpočet hasičského sboru pro rok 1944		1943

1	4	37	
---	---	----	--

Působení obce ve veřejném zájmu

2	4/1	38	
---	-----	----	--

Chudinství a sociální péče

3	4/1//1	39	kar 2/5
	Rozpočty chudinského fondu (pro roky 1930–1938)		1929–1937

2	4/2	40	
---	-----	----	--

Školství

3	4/2//1	41	kar 2/6
	Rozpočty místní školní rady a obce, rozpočet výloh na přístavbu kuchyně, spíže a kabinetu ve školní budově		1927–1944

2	4/3	42	
---	-----	----	--

Církevní záležitosti

3	4/3//1	43	kar 2/7
	Vydání na obnovu kostela ve Slavíkovcích		[1920]–1930

1	5	44	
---	---	----	--

Spolupůsobení ve státních, všeobecně správních a bezpečnostních záležitostech

2	5/1	45	
---	-----	----	--

Vojenské záležitosti

3	5/1//1	46	ukn 11
---	--------	----	--------

Ohlašovací kniha o pobytu mužstva v záloze a na trvalé dovolené 1921-1945 (1951)

2	5/2	47	
---	-----	----	--

Daňové a katastrální záležitosti

3	5/2//1	48	kar 2/8
---	--------	----	---------

Daňové záležitosti 1926-1939
(vyúčtování obecních přírážek, rozdělení pozemkové daně)

3	5/2//2	49	kar 2/9
---	--------	----	---------

Katastrální záležitosti 1926-1940
(knihovní řád)

Rejstřík korporativní

Místní národní výbor Úsilov (Úsilov, Domažlice, Česko : 1945-1975), úřad místní lidové správy a přenesené státní správy

1

Obecní úřad Úsilov (Úsilov, Domažlice, Česko : 1850-1945), úřad obecní a přenesené státní správy

1

Název archivní pomůcky: Archiv obce Úsilov

Značka archivního souboru: AO Úsilov

Časové rozmezí archivní pomůcky: 1920–1945 (1951)

Počet evidenčních jednotek zpřístupněných archivní pomůckou: 15 (ukn, 11, 1921–1945 (1951); ppr, 2, 11.1929–7.8.1940; kar, 2, 1920–1945)

Počet jednotek popisu, které lze na základě archivní pomůcky zpřístupnit: 49

Rozsah archivní pomůckou zpřístupněných archiválií: 0,45 bm

Stav archivní pomůckou zpřístupněných archiválií ke dni: 7. února 2024

Zpracovatel archivního souboru: Mgr. Lucie Kokaislová

Archivní pomůcku sestavil: Mgr. Lucie Kokaislová

Počet stran archivní pomůcky: 23

Archivní pomůcku schválil: Mgr. Radka Kinkorová, 7. února 2024 (čj. SOAP/10-91/2024)